

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 24ης Ιανουαρίου 1978 *

Στην υπόθεση 82/77,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Gerechtshof te Amsterdam (του Άμστερνταμ) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Εισαγγελικής Αρχής του Βασιλείου των Κάτω Χωρών

και

Jacobus Philippus van Tiggele, κατοίκου Maasdam (Κάτω Χώρες),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 έως 37 και 92 έως 94 της εν λόγω Συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, M. Sørensen και G. Bosco προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart και A. O'Keefe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. Capotorti
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με Διάταξη της 30ής Ιουνίου 1977, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Ιουλίου 1977, το *Gerechtshof* του Άμστερνταμ υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία, αφενός, των άρθρων 30 έως 37 της Συνθήκης, που αφορούν την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, και, αφετέρου, των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης, που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο ποινικής διώξεως, η οποία ασκήθηκε κατά εμπόρου οίνων και οινοπνευματωδών ο οποίος κατηγορείται ότι πώλησε αλκοολούχα ποτά σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές που είχε καθορίσει ο «*PRODUKTSCHAP VOOR GEDISTILLEERDE DRANKEN*» δυνάμει του βασιλικού διατάγματος της 18ης Δεκεμβρίου 1975 (*STAATSBLED* αριθ. 746).
- 3 Ο κανονισμός του *PRODUKTSCHAP* της 17ης Δεκεμβρίου 1975 περί των τιμών των απεσταγμένων ποτών, ο οποίος εγκρίθηκε από τον Υπουργό Οικονομίας στις 19 Δεκεμβρίου 1975, θέσπισε, για τη λιανική πώληση στο εσωτερικό της χώρας, σύστημα κατωτάτων τιμών, διαφορετικών για κάθε κατηγορία απεσταγμένων ποτών.
- 4 Για τα ποτά τύπου «νέα τζινέβρα» και «*VIEUX*» η κατώτατη τιμή υπολογίζεται βάσει της τιμής μονάδας που αναφέρεται στον κατάλογο του παραγωγού, αυξημένης κατά 0,60 φιορίνια (HFL) και το ΦΠΑ, σε καμία περίπτωση δε η τιμή αυτή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το καθορισμένο ποσό των 11,25 HFL το λίτρο.
- 5 Για τα ποτά τύπου «παλαιά τζινέβρα» η κατώτατη τιμή καθορίζεται σε 11,25 HFL το λίτρο.
- 6 Για όλα τα άλλα απεσταγμένα ποτά, η κατώτατη τιμή ισούται με την πραγματική τιμή αγοράς, αυξημένη κατά το ΦΠΑ.
- 7 Δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού, η κατώτατη τιμή, η οποία είχε αρχικά οριστεί σε 11,25 HFL, αυξήθηκε σε 11,70 HFL λόγω μεταβολής του κόστους.

- 8 Το άρθρο 8 επιτρέπει στον πρόεδρο του PRODUKTSCHAP να χορηγεί εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού σε ορισμένες ατομικές ή ομαδικές περιπτώσεις.
- 9 Από τις αιτιολογικές σκέψεις του βασιλικού διατάγματος της 18ης Δεκεμβρίου 1975, προκύπτει ότι η άδεια που δόθηκε προς τον PRODUKTSCHAP να θεσπίζει παρόμοιες κανονιστικές διατάξεις, απέβλεπε στην καλύτερη προσαρμογή του εμπορίου οίνων και οινοπνευματωδών στις κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, η δε ισχύς της περιοριζόταν σε περίοδο τριών ετών.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 10 Με το πρώτο ερώτημα, ερωτάται, στην ουσία, αν τα άρθρα 30 έως 37 της Συνθήκης έχουν την έννοια ότι η απαγόρευση που επιβάλλουν αφορά κανονιστική ρύθμιση περί τιμών, όπως η επίδικη.
- 11 Το άρθρο 30 απαγορεύει, στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, όλα τα μέτρα αποτελέσματος ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό.
- 12 Για την εφαρμογή της απαγόρευσης αυτής αρκεί τα εν λόγω μέτρα να είναι ικανά να παρεμποδίσουν, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, τις εισαγωγές μεταξύ κρατών μελών.
- 13 Αν και οι εθνικές ρυθμίσεις περί τιμών, οι οποίες εφαρμόζονται αδιακρίτως στα εθνικά προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα, δεν παράγουν, κατά κανόνα, το αποτέλεσμα αυτό, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις η κατάσταση μπορεί να είναι διαφορετική.
- 14 Έτσι, παρεμπόδιση των εισαγωγών μπορεί να προκύψει ιδίως με τον καθορισμό, από εθνική αρχή, τιμών ή περιθωρίων κέρδους σε τέτοιο επίπεδο, ώστε τα εισαγόμενα προϊόντα να βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση έναντι των ομοίων εγχωρίων προϊόντων, είτε διότι δεν μπορούν να διατεθούν με κέρδος υπό τις καθοριζόμενες συνθήκες, είτε διότι εξουδετερώνεται το ανταγωνιστικό πλεονέκτημά τους που οφείλεται σε χαμηλότερες τιμές κόστους.
- 15 Ακριβώς υπό το φως αυτών των σκέψεων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το υποβληθέν ερώτημα, δεδομένου ότι, στην υπό κρίση περίπτωση πρόκειται για προϊόν, για το οποίο δεν υπάρχει καμία κοινή οργάνωση της αγοράς.

- 16 Καταρχάς, οι εθνικές διατάξεις που απαγορεύουν αδιακρίτως τη λιανική πώληση εγχωρίων προϊόντων και εισαγόμενων προϊόντων σε τιμές χαμηλότερες από την τιμή αγοράς, την οποία κατέβαλε ο λιανοπωλητής, δεν είναι δυνατό να παράγουν επιβλαβή αποτελέσματα για τη διάθεση μόνο των εισαγόμενων προϊόντων και, επομένως, να αποτελούν μέτρα αποτελέσματος ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών.
- 17 Εξάλλου, ούτε ο καθορισμός του ελάχιστου περιθωρίου κέρδους σε ορισμένο ποσό, και όχι σε ποσοστό επί της τιμής κόστους, ο οποίος ισχύει αδιακρίτως για τα εγχώρια προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα, είναι δυνατό να έχει ως αποτέλεσμα τη δυσμενή μεταχείριση των ενδεχομένως φθηνότερων εισαγόμενων προϊόντων, σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη, όπου το ποσό του περιθωρίου κέρδους αντιπροσωπεύει μικρό σχετικά μέρος της τελικής λιανικής τιμής.
- 18 Αντιθέτως, δεν συμβαίνει το ίδιο όσον αφορά την κατώτατη τιμή που καθορίζεται σε ορισμένο ποσό, η οποία, μολονότι ισχύει αδιακρίτως για τα εγχώρια προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα, είναι ικανή να επηρεάσει δυσμενώς τη διάθεση των εισαγόμενων προϊόντων, στο μέτρο που εμποδίζει τη χαμηλότερη τιμή κόστους των προϊόντων αυτών να επιδράσει επί της τιμής πώλησής τους στον καταναλωτή.
- 19 Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται ακόμα και όταν στην αρμόδια αρχή έχει παρασχεθεί η δυνατότητα να χορηγεί εξαιρέσεις από την καθορισμένη κατώτατη τιμή, η δε αρμόδια αρχή κάνει ελεύθερη χρήση της δυνατότητας αυτής υπέρ των εισαγόμενων προϊόντων, δεδομένου ότι το γεγονός ότι ο εισαγωγέας ή ο έμπορος υποχρεούται να υποβληθεί στις τυπικές διοικητικές διατυπώσεις που συνεπάγεται το σύστημα αυτό, μπορεί να αποτελέσει, αυτό καθαυτό, μέτρο αποτελέσματος ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό.
- 20 Ο προσωρινός χαρακτήρας της εφαρμογής των καθορισμένων κατωτάτων τιμών δεν μπορεί να δικαιολογήσει το μέτρο αυτό, εφόσον το εν λόγω μέτρο αντίκειται, για άλλους λόγους, στο άρθρο 30 της Συνθήκης.
- 21 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι ο καθορισμός, από εθνική αρχή, συγκεκριμένου ποσού ως κατώτατης τιμής λιανικής πώλησής τους, που ισχύει αδιακρίτως για τα εγχώρια προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα αποτελεί, υπό συνθήκες παρόμοιες με εκείνες που προβλέπει ο κανονισμός του PRODUKTSCHAP VOOR GEDISTILLEERDE DRANKEN της 17ης Δεκεμβρίου 1975, μέτρο αποτελέσματος ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών, το οποίο απαγορεύεται από το άρθρο αυτό.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 22 Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται, στην ουσία, αν τα άρθρα 92 και 94 της Συνθήκης έχουν την έννοια ότι κανονιστική ρύθμιση περί τιμών όπως η επίδικη, αποτελεί, κατά τα άρθρα αυτά, κρατική ενίσχυση.
- 23 Το άρθρο 92 ορίζει ότι είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, με την ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.
- 24 Οποιοσδήποτε ορισμός και αν προσήκει στον όρο «ενίσχυση» υπό την έννοια του άρθρου αυτού, από το ίδιο το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει ότι το μέτρο που χαρακτηρίζεται από τον καθορισμό κατώτατης λιανικής τιμής και αποβλέπει στην ευνοϊκή μεταχείριση των διανομένων ενός προϊόντος με αποκλειστική επιβάρυνση των καταναλωτών, δεν αποτελεί ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92.
- 25 Στην πραγματικότητα, τα οφέλη κατά τη διαμόρφωση των τιμών, τα οποία συνεπάγεται η επέμβαση αυτή για τους διανομείς του προϊόντος, δεν χορηγούνται, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, με κρατικούς πόρους υπό την έννοια του άρθρου 92.
- 26 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 92 της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι ο καθορισμός, από δημόσια αρχή αλλά με αποκλειστική επιβάρυνση των καταναλωτών, κατώτατων τιμών λιανικής πώλησής ενός προϊόντος, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά το άρθρο αυτό.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 30ής Ιουνίου 1977, το GERECHTSHOF te Amsterdam, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι ο καθορισμός, από εθνική αρχή, συγκεκριμένου ποσού ως κατώτατης τιμής λιανικής πώλησής που ισχύει αδιακρίτως για τα εγχώρια προϊόντα και τα εισαγόμενα προϊόντα, αποτελεί, υπό συνθήκες παρόμοιες με εκείνες που προβλέπει ο κανονισμός του **PRODUKTSCHAP VOOR GEDISTILLEERDE DRANKEN** της 17ης Δεκεμ-

βρίου 1975, μέτρο αποτελέσματος ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών, το οποίο απαγορεύεται από το άρθρο αυτό.

- 2) Το άρθρο 92 της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι ο καθορισμός, από δημόσια αρχή αλλά με αποκλειστική επιβάρυνση των καταναλωτών, κατωτάτων τιμών λιανικής πώλησεως ενός προϊόντος, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά το άρθρο αυτό.

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Ιανουαρίου 1978.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher